

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ
ПЕРЕКЛАДУ ХУДОЖНІХ ТВОРІВPSYCHOLOGICAL PECULIARITIES
OF TRANSLATION OF NOVELS*Ernest Ivashkevych (Rivne)**Ernest Ivashkevych (Rivne)*

У даній статті проаналізуємо особливості перекладу художніх творів, які в майбутньому дозволять нам охарактеризувати стратегії перекладу лексики різних художніх творів.

Так, деякі науковці, зокрема А.А. Брудний (1975), Л.О. Бутакова (1998), Т.О. Долга (2010), Л.В. Коломієць (2011), Н.О. Михальчук (2005), І.І. Халєєва (1999), Р.О. Якобсон (1978), вважають, що для перекладу художнього твору особливого значення набуває той факт, що ці форми одного і того ж самого повідомлення знаходяться між собою у відношеннях комунікативної рівноцінності, яка есплікується в наступному:

- Між цими формами потенційно існує висока ступінь подібності, оскільки вони складаються з однакових одиниць мови, які представляють, в основному, однакову (чи подібну) інформацію для всіх членів певної аудиторії.

- Між ними фактично існує достатня ступінь подібності, яка здатна забезпечити необхідне взаєморозуміння співрозмовників у конкретних умовах здійснення перекладацької діяльності.

Обидві форми синтезуються перекладачем в єдине ціле, і відмінності між ними виявляються нерелевантними для учасників комунікації, які не усвідомлюють цих відмінностей, сприймаючи отримане повідомлення як таке, що ніби є оригінальним, і навпаки. Таким чином, для учасників, які приймають участь в перекладацькій діяльності реально існує один єдиний текст, зміст якого в принципі може бути доступним всім, хто володіє мовою, за допомогою якої передається і сприймається повідомлення.

Передача інформації, яка має обов'язково зберігатися в тексті оригінала, відбувається перекладачем в різний спосіб і з різним ступенем повноти, залежно від мети спілкування тощо. Ця ціль може визначатися безпосередньо як учасниками комунікації, так і самим перекладачем. Розрізняють два основних види перекладацької діяльності: дискурсивний переклад і адаптивне транскодування.

Подібно до того, як під час спілкування однією мовою тексти для того, хто говорить і для того, хто слухає, визнаються комунікативно рівноцінними і об'єднуються в єдине ціле, так і текст перекладу приймається за комунікативно рівноцінний тексту оригіналу. Задача перекладача – забезпечити такий тип кроскультурної комунікації, за умови якого текст, який створюється на мові Рецепієнта (мовою перекладу) міг би бути повноцінною комунікативною заміною оригіналу і ототожнюватися перекладачем з оригіналом

In this article will be analyzed the peculiarities of the translation of novels, which in the future will allow us to describe the strategies of translation of lexicon in various novels.

For example, some scientists, such as A.A. Brudnyi (1975), L.O. Butakova (1998), T.O. Dolha (2010), L.V. Kolomiyets (2011), N.O. Mykhalchuk (2005), I.I. Haleyeva (1999), R.O. Jakobson (1978) believe that when we provide the process of the translation of novels special importance is devoted to the fact that different forms of the same message are interconnected in the ways in which communicative equivalence is implicated. These ways are following:

- Between these forms potentially there is a high degree of similarity, since they consist of identical pieces of speech which represent mostly the same (or similar) information for all members of the audience.

- Between them there is actually sufficient degree of similarity that is able to provide the necessary interlocutors in understanding the specific peculiarities of translation.

Both forms are synthesized by the translator as a whole, and the differences between them are relevant for the participants of communication who are not aware of these differences, accepting a received message as being like an original, and vice versa. Thus, for participants who are involved into the process of translation actually there is one single text content which in principle is available to everybody who speaks the language, through which the message will be transmitted and perceived.

Transmission of the information is always kept in the original text, it depends on a translator and it varies because the degrees of completeness, depending on the purpose of communication. This target can be determined directly by the participants of communication, and also by the interpreter. There are two main kinds of translation: discursive translation and adaptive transcoding.

Just as during the talks the same language of different texts for the speaker and the person who listens are recognized by the communicative equivalent and combined into a single unit, the target text is adopted by communicative equivalent of the original text. The task of a translator is to provide this type of cross-cultural communication, which is proposed the text which was created by a listener. In such a way English translation would be a complete replacement of the original and communicative interpreter's identification in the original text

в функціональному, структурному і змістовому планах. Розрізняють декілька видів ототожнення.

Функціональне ототожнення оригіналу і перекладу полягає в тому, що переклад ніби приписується автору оригінала, публікується під його іменем, обговорюється, цитується таким чином, ніби він і є оригінал, перекладений іншою мовою.

Змістове ототожнення оригіналу і перекладу полягає в тому, що переклад повністю відтворює зміст оригінала, адже в ньому передається той самий авторський зміст за допомогою іншої мови.

Структурне ототожнення перекладу з оригіналом полягає в тому, що фахівець відтворює оригінал в дискурсивному плані, тобто в найбільш незначних деталях, структурно тощо. В цьому випадку перекладач досить точно передає структуру і порядок викладу змісту оригіналу, не дозволяє собі багато чого змінювати, вилучити повний текст чи додати інформацію від себе. Кількість і зміст розділів, підрозділів та ін. в оригіналі і перекладі мають чітко співпадати. Якщо в оригіналі якась певна думка висловлена на початку другого розділу, то і в перекладі вона має знаходитись на тому ж самому місці. Якщо перекладач і дозволяє собі будь-які відступи по відношенню до певних структурних деталей тексту, то лише для того, щоб більш точно передати зміст оригіналу.

Отже, перекладач здійснює мовленнєве посередництво, за умов якого мовою перекладу створюється певний текст, комунікативно рівноцінний оригіналу, при чому його комунікативна рівноцінність виявляється в її ототожненні перекладачем з оригіналом в функціональному, змістовому і структурному планах. Перекладач як учасник складного процесу спілкування одночасно виконує декілька комунікативних функцій. По-перше, він передає текст оригіналу, тобто бере участь в звичайному акті спілкування. По-друге, перекладач є творцем тексту мовою перекладу, тобто є співавтором новоствореного тексту. По-третє, перекладач створює не просто текст мовою перекладу, а такий текст, який у функціональному, змістовому і структурному планах постає в якості повноправної заміни оригінала. А це означає, що перекладач порівнює мовленнєві еквіваленти одиниць мови, вишукує найбільшою мірою еквівалентні одиниці в мові перекладу, будує з них дискурсивні мовленнєві утворення, порівнює їх з оригінальними, обирає остаточний варіант перекладу тощо. Тим самим перекладач стверджує комунікативну рівність двох відрізків тексту, написаних різними мовами. Отже, процес перекладу і його результат цілком залежать від комунікативних можливостей перекладача, його знань і вмінь, тобто, перекладацької компетентності.

according to functional, structural and semantic plans. So, we have a deal with several types of identification.

Functional identification of the original and the translation is in that case when translation is attributed to the original by the author; the translation is published under the name of a translator, provided the discussions which have a place in the original; in such a way the translation can be accepted as the original, but not a translation.

Content identification of the original and the translation is that translation plays entirely original content, as it was transmitted the same author's content with the help of another language.

Structural identification of the translation from the original is that the specialist reproduces the original in discursive terms, that the most insignificant details, structure of the text and so on are actualized. In this case the translator accurately conveys the structure and order of presentation of the original by the content, does not allow a lot of things to change, to delete or to add to have the information from a full text. The number and content of sections, subsections and others in the original and the translation should clearly coincide. If some kind of original thought is expressed at the beginning of the second chapter, then it was translated, it should be at the same place. If a translator allows any derogations for certain structural parts of the text, only in order it can be accurately conveyed the meaning of the original.

So, a translator provides mediation, with the help of which the target language creates a text which is the same as a communicative equivalent to the original, with its communicative equivalence manifested in its identification of the original, is translated in the functional, semantic and structural plans. Translator as a member of a complex communication process simultaneously performs several communication functions. Firstly, the translator transfers the original text, that is involved into a real act of communication. Secondly, the translator is the creator of the text in the target language, he is a new co-author of the text. Thirdly, the translator creates not just text translation into some language, a text that in functional, semantic and structural plans appears as a full replacement of the original. The last means that the translator compares language units and equivalents, seeking the most convenient units of equivalent in the target language. So, the translator builds a discursive formation, compares it with the original, selects the final translation. Thus, the translator distinguishes communicative equality of two pieces of text written in different languages. Consequently, the translation process and its result depend entirely on communication capabilities of the interpreter, his/her knowledge and skills, also on translation competence.